

Κάποια φορά, θαρρώ ήταν μεσάνυχτα, μού φάνηκε πως πέρασε εμπρός μου μια θαυμαστή μορφή και μου απευθύνθηκε: φτωχέ θνητέ, σωρεύεις παραλογισμούς, συνταράσσεσαι από τρομακτικές εικόνες τις οποίες ο ίδιος δημιουργείς. Τόλμα να γίνεις πραγματικά σοφός, όπως το παιδί που διψάει για ζωγραφιές και για χάρτες. Στη λαιμαργία του ανήκει όλο το άπειρο.

Πήρα θάρρος, είπα πως απευθύνεται στο νου μου, γι αυτό ό,τι σκεφτώ θα το σκεφτώ αναγκαία από μόνος μου, εκτός ακαδημαϊκών πλαισίων. Απ' αυτή τη στιγμή ό,τι ανήκει στην παιδαγωγική, με την ευρεία σημασία του όρου, πρέπει να το αποκλείσω.

Θέλω να τολμήσω.

Μέχρι τώρα γνώριζα μόνον ό,τι οι άλλοι ισχυρίζονταν ότι γνώριζαν περί τούτου. Και εκείνες οι διδαχές, μου παραδόθηκαν προτού εγώ τις ποθήσω, μου απαντούσαν προτού εγώ διατυπώσω τις ερωτήσεις. Έτσι έως τώρα, καθώς ο ίδιος διερευνούσα το λιγότερο σημαντικό, σε ό,τι αφορά το σημαντικότερο εκτιμούσα απερίγραπτα τη συμμετοχή άλλων, έχοντας επαφθεθεί στην αξιοπιστία τους.

Και γιατί να μην μπορώ εγώ να βρω την ίδια αλήθεια με την ίδια σκέψη αφού είμαι ακριβώς ό,τι κι αυτοί; Τόσο πολύ υποβάθμιζα τον εαυτό μου. Στο εξής θα απαιτήσω τα δικαιώματά μου, θα ανακτήσω τον οφειλόμενο σε μένα σεβασμό.

Χωρίς αμφιβολία, έχω άμεση συνείδηση της πρωταρχικής μου εσωτερικής φύσης, η οποία εξελίσσεται μέσα απ' όλη τη νομοθετημένη διαδρομή της φύσης. Δεν είμαι παρά μόνο μία από τις εκδηλώσεις της, που εμφανίζεται ως το άμεσο συναίσθημα μιας αυθόρμητης ορμής, μιας «παιγνιώδους ορμής» για αυτενέργεια. Και διασαφηνίζω στον εαυτό μου με τη νόηση το συναίσθημα αυτής της ορμής. Έτσι τη συλλαμβάνω και την μεταφράζω. Ως διάθεση που εκκινεί προς τη δραστηριότητα και εκδηλώνεται αναγκαία στη συνείδηση ως αγάπη και ενδιαφέρον για μία ελεύθερη και ιδιαίτερη δραστηριότητα.

Δεν μπορώ λοιπόν να μένω αναποφάσιτος. Θέλω να γνωρίσω. Γι αυτό, θα ερευνήσω ο ίδιος, γιατί τα πράγματα δεν μου εμφανίζονται μέσω αντιπροσώπου. Δεν υπάρχει άλλο πράγμα πέρα από αυτό του οποίου συνείδηση αποκτώ. Η συνείδηση δεν υπάρχει αυτόνομα ή καθ' εαυτήν, αλλά πάντα σχετιζόμενη με κάτι. Γι αυτό ό,τι παρατηρώ έξω από εμένα δεν είμαι παρά εγώ ο ίδιος. Βεβαίως, οι παραστάσεις μου αποτελούνται από αίσθημα, εποπτεία και κρίση. Να, γιατί, το φως δεν βρίσκεται εκτός μου, αλλά εντός μου, εγώ ο ίδιος είμαι το φως.

Ωστόσο, δεν καταρύχομαι από τη σοφιστική της καρτεσιανής αμφιβολίας, από την μονολοθική ακαμψία του δογματικού, ο οποίος (αυτο)αναγορεύεται σε μοναδικό εγγυητή της αλήθειας και σε ακλόνητο θεμέλιο κάθε βεβαιότητας. Σε τελική ανάλυση, στην πράξη η αλήθεια που θεωρούμε ότι κατέχουμε δεν είναι απόλυτη, αλλά αλήθεια σε σχέση με ένα προγενέστερο ψεύδος. Και η αμφισβήτηση επίτευξης της απόλυτης γνώσης ανατροφοδοτείται από την ανεξάλειπτη ιστορικότητα της ανθρώπινης ύπαρξης, τον καθορισμό της από την αστάθεια και την μεταβλητότητα, από την αντιφατικότητα του ιστορικού χρόνου.

Κάτω από αυτούς τους όρους, ένας διαρκής «μετεωρισμός» της συνείδησης, ένας διχασμός και διαμελισμός της, που την καθιστά ασύμπτωτη με τον εαυτό της —καθόσον βρίσκεται διαρκώς στραμμένη προς τα έξω— αναδεικνύει την αδυναμία μας να ορίσουμε απολύτως τον εαυτό μας και τον κόσμο μας, προδικάζοντας ή παραβλέποντας πλήρως τις συνέπειες των λεγομένων ή των ενεργειών μας. Διόλου τυχαίο ότι το «πάθει μάθος» της αισχύλειας τραγωδίας διακωμωδεί αυτήν ακριβώς την ανθρώπινη διάσταση.

Εν κατακλείδι, πουθενά δεν υπάρχει μονιμότητα, παρά αδιάκοπη μεταβολή. Μπορείς λοιπόν να υποθέσεις: δεν γνωρίζω πουθενά για κανένα Είναι, μήτε για το δικό μου. Το Είναι δεν είναι. Εικόνες υπάρχουν, που προσπερνούν αιωρούμενες, απεικονίζοντας άλλες εικόνες, χωρίς σημασία και σκοπό. Εγώ ο ίδιος είμαι μία από αυτές, μια συγκεχυμένη εικόνα των εικόνων. Όλη η πραγματικότητα συγκροτείται ονειρευόμενη τον εαυτό της. Η εποπτεία είναι το όνειρο, το δικό μου όνειρο, αυτό το ανεπεξέργαστο συνονθύλευμα εικόνων και η νόηση η πηγή κάθε Είναι και κάθε πραγματικότητας την οποία φαντάζομαι. Η γνώση δεν είναι πραγματικότητα, διότι είναι γνώση και δεν μπορεί να αποδείξει τον εαυτό της τον ίδιο. Απλά απεικόνιση και σ' αυτήν απαιτείται πάντοτε κάτι που αντιστοιχεί στην εικόνα.

Τώρα λοιπόν, η πραγματικότητα που πίστευες ότι είδες με τα μάτια σου, της οποίας σκλάβος φοβήθηκες ότι θα γίνεις, έχει εξαφανιστεί από μπροστά σου. Η ζωή σου σταματάει να είναι κενό παιχνίδι, χωρίς σημασία. Μόνο με τις επιταγές της ηθικής συνείδησης αποκτούν οι παραστάσεις μας σημασία, όχι με την κενή θεωρητική ανάλυση. Εκείνη η φωνή μέσα σου στην οποία πιστεύεις, δεν σε προστάζει μόνο γενικά να πράξεις. Σε προστάζει σε κάθε ειδική κατάσταση της ύπαρξής σου. Και είναι απολύτως αληθής, δίνοντας λόγο άμεσα για την πεποίθησή σου. Έτσι αποσπά την επιδοκιμασία σου χωρίς να μπορείς να αντισταθείς. Δεν πεινώ, ας πούμε επειδή έχω κάτι να φάω, αλλά βρίσκω κάτι να φάω επειδή πεινώ. Κατά τον ίδιο τρόπο, δεν πράττω όπως πράττω έχοντας κάποιο σκοπό, αλλά αποκτώ κάποιον σκοπό επειδή οφείλω να πράξω. Ο κόσμος μου όλος είναι αντικείμενο και σφαίρα των καθηκόντων μου. Εν ολίγοις, με κάθε πράξη συνδέεται άμεσα στη νόησή μου ένα Είναι που έγκειται στο μέλλον.

Στο όνομα της ελευθερίας και της αυθεντικότητας ο καθένας οφείλει να καταστεί «μέτρο», πρότυπο και νόμος του ίδιου του εαυτού του. Μπορούμε να μιλάμε για ποίηση εαυτού, για αυτοδημιουργία, κατά έναν ειρωνικό τρόπο για την ανεξάλειπτη διαφορά του Εγώ από τον εαυτό του, που του επιτρέπει να ερωτά γι' αυτόν, να υπόκειται δηλαδή η εκάστοτε ταυτότητά του σε περαιτέρω αλλαγή, διαρκώς πραγματοποιήσιμη, ποτέ απτά πραγματική, ήτοι, «...να γίνει κανείς —κατά την πινδαρική ρήση— αυτό που αληθινά είναι».—